

Lesson 32

Me' bala'

Paglappas 7-10

Assalamu alaikum me' bagayku mapakalehin. Tiya' ku katakdilan we' Tuhanin magaka-aka si ka'am. Iye Tuhan po'on kasanyanganin. Kabaya'annen, we' kēmon me' a'ahin tasabutde duk maglilla' nuhut lān bakas minemesnen, supaya a'ahin makajari kinimmatan bentel we' ne duk supaya siye sinakup dem kasanyanganne te'edin salama-lama. Sinna kami we' makajari kami magpakale balik si ka'am ellew inin programabi inēnan “*Lānin duk a'ahin manjari bentel si matahan Tuhan*”.

“**Ga'i batuhin pessa' we' pugad!**” Me' sōng ta'ayate ellew inin amban dem Kitab magpakite we' to'o du eli'an iyan. Ine umantag bang pugadin sumuttuk diyata' batu? Pessa' pugadin; bang batuhin, ga'i du meke'ine iye. Ellew inin kitete bi du bang ine umantag pag sinuleyan we' sultan Misirin nguntarahan TUHAN Maniya'in. Bakas nulat Nabi Musa sabab Tuhanin: “Kuwe' iye **Batu Hadje**, pagen duk basag, kēmon hinangannen ga' niya' salla'ne duk bentel te'ed.” (Panessa'-nessa' 32:4)

Si lesson dehelluhin takaleta we' dina'ak we' Tuhanin Nabi Musa duk Nabi Harun pī si sultan Misirin supaya me' bangsa Isra'elin pinaluwas amban pamanyaga'an siyehin la'i si Misir. Pa'inde si sultan Misirin: “Inin pina'in TUHAN Maniya'in, iye pagtuhanan we' me' bangsa Isra'elin, pa'inne, ‘Duhulanun me' a'akun paluwas amban lahatnu pī si lahat toho' manamal supaya siye magsumba si aku la'i.’” Saguwa' nambung sultanin, pa'inne: “*Sine TUHANIN, bu we'ey ku subey kahagad si iye duk nganda'ak bangsa Isra'elin tahala'? Ga'i kata'uhanku TUHANIN duk ga'i duhulanku me' bangsa Isra'elin paluwas!*” (Paglappas 5:2) Bang papandakte, maksud Tuhanin we' paluwasne me' a'a Isra'elin, saguwa' sultan Misirin maksudnen we' ga'i siye subey tahala' duk masi pe siye banyaga'ne. Saguwa', “Ga'i batuhin pessa' we' pugad!”

Na, kuwe'itu batsate ne isab amban jūd kaduwenen dem Kitab Tawrat, amban dem jūd Paglappas, kapitulu pitu' duk kata'uhante bang sa'ingge suleyan sultanin nguntarahan Tuhanin. Pa'in Kitabin:

(Paglappas 7) ¹⁰ *Manjari, pī disi Musa duk si Harun si sultan Misirin duk tuhutde kēmon panganda'akan Tuhan siyehin. Lebbahan si Harun tungkudnen si harapan sultanin duk dara'akanne malangkewin,*

duk manjari sawe tungkudin. ¹¹ *Ubus tinawag we' sultanin me' lella malalem kata'unen duk me' a'a mata'u maghinang-hinangin. Maghinang isab siye amban elimu'den kuwe' bakas hininang si Harunin.* ¹² *Lebbahande tungkudden dangan-dangan duk manjari sawe. Saguwa' iloroy we' tungkud si Harunin tungkudden.*

Na, kitebi we' nagna' ne magbasagan **sultanin duk Tuhanin. Amban dengkepak kitete sultanin duk me' a'ane malalem kata'unen duk me' a'a mata'u maghinang-hinangin. Amban dengkepak kitete Nabi Musa duk Nabi Harun.** Pag manjari sawe tungkud Nabi Harunin, ilekkat isab we' me' a'a sultan mata'u maghinang-hinang meke'ulali' sabab elimu'den. *“Lebbahande tungkudden dangan-dangan duk manjari sawe. Saguwa' iloroy we' tungkud si Harunin tungkudden.”*

Ine makajari pa'inte sabab kēmon inin? Kata'uhante bi we' me' hinangan meke'ulali' tahinang we' Nabi Musa duk Nabi Harunin **amban Tuhan** du. Saguwa' me' a'a sultan maghinang-hinang meke'ulali'in, amban ente' balakatden? Amban Tuhanin ke? Duma'in! Ga'i kuntarahan Tuhanin dinen. Na, amban ente' balakatden? Ngandel me' a'a sultanin si kata'ude mangakkalin duk si balakat **amban Seyitanin.**

Pinakitehan kite dem Kitab we' Seyitanin kayikit manamal duk sinna iye ngakkalan a'a; balakatan isab iye duk ta'u magpakite hinangan meke'ulali'. Saguwa', bugtu' du te'ed, Tuhanin mas balakatan amban Seyitanin. Hangkan iloroy we' tungkud Nabi Harunin me' tungkud a'a sultanin. Saguwa', bisan sa miya'an, ga' du sultanin magsusun duk pakale si lapal Tuhanin.

Pakale ka'am si me' pina'in dem Kitabin:

(Paglappas 7) ¹⁴ *Ubus pa'in TUHANIN pu si Musa, “Tuwas du kōk sultanin, ga'i iye ngatu maluwas me' a'ahin.* ¹⁵ *Inin subey hinangnu: sumu salung pī kew sābuhun sultanin bang pī iye hap bohe'. Ngagad kew si higad bohe' Nil duk bo'ohun tungkudnu bakas mamanjari sawehin.* ¹⁶ *Ubus pa'inun si iye, ‘Dina'ak ku we' TUHAN Maniya'in, iye pagtuhanan we' me' bangsa Hibranihin, pitu si ka'u magpasampay lapalnen, pa'inne: Duhulanun me' a'akun paluwas amban lahatnu pī si lahat toho' manamal supaya siye magsumba si aku la'i. Saguwa' sampay kuwe'itu ga' pe kew pakale.* ¹⁷ *Inin pa'in TUHANIN: Sabab sōng hininangkun kata'uhannu iyan we' aku TUHAN Maniya'in. Na, sōng lubakku bohe' Nilin duk tungkudku inin, ubus bu manjari laha' bohe'in....’”* ²⁰ *Hininang we' si Musa duk si Harun sa panganda'akan TUHANIN. Si harapan sultanin duk begellalnen dangkatne tungkudnen duk lubakne bohe' Nilin, bu magtawus kēmon bohe' Nilin manjari laha'.* ²¹ *Matey me' kenna dem bohe' Nilin duk bewwan manamal*

bohe'in, ga'i ne ta'inum we' me' a'a Misirin. Bisan intag-intag si lahat Misir manjari laha' bohe'in. ²² **Saguwa' me' a'a sultan mata'u maghinang-hinangin, hinangde isab kuwe' disi Musahin, sabab elimu'den, bu ngatuwas pe kōk sultanin;** ga' iye pakale pu si Musa duk si Harun, sa bakas pina'al andang we' TUHANIN. ²³ Balik hadja iye pī si astana'ne kuwe' ga'i du meke'ine si iye. ²⁴ **Kēmon me' a'a Misirin ngupung si higad Nil miha bohe' pegge' ga'i ne ta'inumde bohe' amban bohe' Nilin.**

²⁵ Niya' ne pitu' ellew palabey amban bakas tewwa' bala' bohe' Nilin we' TUHANIN.

(Paglappas 8) ¹ Ubus pa'in TUHANIN pu si Musa, “Pi kew si sultanin duk akahanun iye, ‘Inin bissā Tuhani: Duhulanun me' a'akun paluwas amban lahatnu supaya siye magsumba si aku. ² Na, bang ga'i da'aknu, patekkahanku bala' lahatnun, penno'anku lahatnun duk bekbak. ³ Niya' iyan banes bekbak diyalem Nil. Pataked siye pī si astana'nu duk si biliknu duk diyata' pabākannu. Pi isab siye si luma' me' bagellalnu duk me' a'anu sinduwehin duk pī siye diyata' me' lepohan duk diyalem me' paghinangan pannu.’”

Saguwa' ga' pakale sultanin si me' pina'in Nabi Musahin. (Paglappas 8) ⁵ Ubus pa'in TUHANIN pu si Musa, “Akahanun si Harun: ‘Dangkatun tangannun sampay tungkudnun pī diyata' me' sapa', me' kanal duk me' limbu supaya paguwa' me' bekbakin duk pī palatag si lahat Misir.’” ⁶ Hangkan dangkat si Harun tanganne diyata' me' bayu'-bayu'an bohe' la'i si Misir. Ubus bu **paguwa' bekbakin duk latag lahatin we' de.** ⁷ **Saguwa' me' a'a mata'u maghinang-hinangin, hinangde du isab sa miya'an sabab elimu'de;** makapataked du isab siye bekbak amban bohe' duk palatag si lahat Misir. ⁸ Tinawag si Musa duk si Harun we' sultanin duk pa'inne, “Māku-māku ko' ka'am si TUHAN duk ānanne me' bekbakin amban aku duk a'akun. Bang ubus ānanne, da'akku isab me' a'anun paluwas duk magkurban si Tuhan.”... ¹² Ubus māku-māku si Musa si TUHANIN sabab me' bekbak bakas pinatekkane si sultanin....Matey kēmon bekbakin..... ¹⁴ Pinagtumpuk siye, bu bewwan manamal dem kēmon lahatin. ¹⁵ Pag takite sultanin we' inānan ne bala'in, **patuwasne ne isab kōknen** bu ga' iye pakale pu si Musa duk si Harun, sa bakas pina'al andang we' TUHANIN.

¹⁶ Ubus pa'in Tuhani pu si Musa, “Akahanun si Harun, ‘Dangkatun tungkudnun duk lubakun begumbun diyata' bulakin,’ ubus bu dem kēmon lahat Misir manjari hila du iyan begumbunin.”

¹⁷ Tuhutde bissā Tuhani, duk pag dangkat si Harun tungkudnen duk lubakne bagumbunin, niya' ne **hila diyata' a'a duk hayep.**

Begumbunin manjari hilaṃ diyalem kēmon lahat Misir. ¹⁸ **Saguwa' pag sinuleyan we' me' a'a mata'u maghinang-hinangin ngahinang hilaṃ isab amban elimu'de, ga'i siye ta'u.** Me' hilaṃ miya'an padapu' diyata' manusiya' duk hayep. ¹⁹ Pa'in me' a'a mata'u maghinang-hinangin si sultanin, “Amban balakat Tuhanin du inin.” **Saguwa' tuwas kōk sultanin** duk ga'i iye pakale, sa bakas pina'al andang we' TUHANIN.

Kitebi ke bang ine umantag si me' a'a sultan mata'u maghinang-hinangin? Bakas kitete ne we' niya' isab balakatde bakas tasangkade amban Seyitanin. Iye jānnen hangkan siye makajari ngalekkat balakat Tuhanin amban elimu'de, duk pamanjaride bohe' ku'ahatin laha', duk tapaguwa'de bekbakin ku'ahat amban dem bohe'; (inday bang kahāpan ke me' a'a Misirin bang tinambahan pe laha' dem bohe'den duk bekbak diyata' pabākanden!) **Saguwa' niya' du limit balakatden.** Ga'i ta'u me' a'a sultanin ngānan me' bala' pinatekka si lahat Misirin we' Tuhan Mabalakatanin. Pag ubus ilubak bulakin we' si Harun duk tungkudne duk manjari hilaṃ bagumbunin, sinuleyan isab we' me' a'a mata'u maghinang-hinangin pamanjaride hilaṃ bagumbunin, saguwa' ga'i siye ta'u. Hangkan pa'inde si sultanin, “**Amban balakat Tuhanin du inin!**”

Pasti' du we' niya' limit balakat me' a'a mata'u maghinang-hinangin. Bugtu', niya' balakat Seyitanin duk makajari urunganne balakat sinduwehin si a'a, saguwa' urungan Tuhanin ganta'an balakat iyan. Luwal du Tuhanin Mabalakatanin. Luwal du iye makajari maghinang ine-inehin! Iye hadja dendangan mangga' niya' limitnen! Nagna' ne tasabut me' a'a sultanin ku'ahat sabab hadje Tuhanin we' ga' niya' limitne, saguwa' **sultanin masi pe ga'i ngatu maglilla' si Tuhan.** Pesōng sultanin pe metuwas kōknen duk tapikilne we' makajari iye nguntarahan Tuhan pagtuhanan we' me' bangsa Isra'elin duk nganda'ag iye!

Manjari, inaka dem Kitabin we' niya' pe pinatekka we' Tuhanin si sultanin duk lahat Misirin pitu' bala' seddili palabey amban Nabi Musa duk Nabi Harun. Ga' niya' taymte matsa sabab kēmon bala' inin dembuwa'-dembuwa'. Ta'atte hadja me' bala'in.

Bala' ka'ampatnen kuwe' **umbu langewin** dem kēmon lahat duk sampay dem luma' me' a'ahin bu makapagka'at. **Bala' kalimenen** niya' **saki garabe tekka si hayepden**, duk ekka siye matey. Saguwa' ga' niya' hayep matey amban panenan hayep me' a'a Isra'elin. Saguwa' masi pe patuwas sultanin kōknen duk magmatuwas pe iye maluwas me' a'a Isra'elin. **Ubus iyan**, niya' **keybubut** la'at manamal tomo' diyata' puhu' a'a duk hayep. Pa'in Kitabin: “*Sampay me' a'a mata'u maghinang-hinangin ga' humarap pu si Musa pegge' latag puhu'den we' keybubut duk kēmon me' a'a Misirin isab.*” (Paglappas 9:11) **Bala' kapitu'nen** niya' badju duk niya'

ulan ayis, hadjehannen ga' pe bakas takite si Misir, bu makapagka'at kēmon tana'den. **Ubus miya'an**, niya' **dulu** tekka bu kakande kēmon matalebbi we' ulan ayisin. Iye bala' kawalu'nen.

Ubus bu niya' **bala' kasiyammen**. Pa'in Tuhanin pu si Nabi Musa, *“Padangkaton tangannun tudju diyata' langit ubus bu niya' **lindem** palatag dem lahat Misir – lindem iyan kuwe' bentuk subuk, kuwe' makajari inantan.”* (Paglappas 10:21) Hangkan diyalem tellu ellew ga' niya' takite bisan ine. Saguwa' si pala'ihan me' a'a Isra'elin niya' danta' ellew. Ga' siye katekkahan bala' bisan dembuwa'. Saguwa' bisan sa miya'an ma'umantagin, ga' magsusun sultan Misirin duk ga' duhulanne me' a'a Isra'elin paluwas. Pa'in Kitabin, *“Pa'in sultanin pu si Musa, **“Tahala' kew amban matahanku. Ga'i ku baya' ngite ka'u balik. Bang kew pitu balik patāmpak si aku matey du kew.”*** (Paglappas 10:28)

Niya' pe dembuwa' bala' pinatekka we' Tuhanin si sultanin duk si a'a Misirin. Saguwa' payamante du iyan si lesson balik, pegge' ellew inin sōng taym ne.

Na, bang balikte lesson ellew inin duk pandakte, makajari pa'inte: Suleyan sultan Misirin nguntarahan TUHAN Maniya'in. Tada'ag ke we' sultanin duk me' a'anen Tuhan Mabalakatanin? Ga'i! Ga' niya' makajari nguntarahan Tuhanin bu nganda'ag! Ga'i tada'ag batuhin we' pugad!

Ine kabaya'an Tuhan pamanolo' kitehin sabab me' bakas tabatsate ellew inin? Pa'in Kitabin: *“Kēmon miya'an umantag si siye supaya **mintang me' a'ahin. Duk tasulat isab inin supaya kite bi ga'i maghinangan kuwe' siye miya'an.***” (1 Korinto 10:11) Inurungan kite bi pamintangan we' Tuhanin. Kabaya'an Tuhanin we' payamante te'ed diten duk kahagad si pina'innen.

Ka'am, mapakale ellew inin, **asipbi ke Lapal Tuhanin?** Tuhutbi ke lapalnen? Atawa sali' ke ka'am duk sultan Misirin, nguntara si Tuhanin? Sambunganun dinun amban dem ateynu. Maglilla' ke kew si Lapal Tuhanin? Duma'in hātinen bang maglilla' ke kew si addat kapapu'annun duk āgamaden – saguwa' diyawa' ke ateynun duk teyima'nu ke Lapal TUHAN Maniya'in? Atawa suleyannu nguntarahan Tuhanin?

Bang batu ga'i tada'ag we' pugad! **A'ahin kuwe' pugad mura pessa'** duk **Lapal Tuhanin** kuwe' **batu pagen**. Pa'in Kitabin: *“Kēmon manusiya'in kuwe' balili duk kēmon kabantuhanden kuwe' sumping sabet. Lanes du balilihin duk pagpag du sumpingin. [Damikkiyan manusiya'in matey du duk ga'i layun.] **Saguwa' lapal Tuhanin teteg salama-lama.***” (1 Petros 1:24,25) Lapal Tuhan Mangga' Niya' Tamanannen kuwe' Batu hadje duk pagen. Sine-sine ngandel si Batu inin kuwe' bentuk bakas bettadne umulnen diyata' pagbettadan pagen. Saguwa' bang magmatuwas kew, ga'i kew ngandel si batu iyan – ujudnen kalabo'an kew we' Batu, hātinen Lapal Tuhanin, duk pessa' kew. Pugadin ga'i nganda'ag si batu. Bu manusiya'in

ga'i makajari nguntarahan Lapal Tuhanin bu lumeppa amban hukuman Tuhanin.

Na, padeheng ne kite bi kuwe'itu. Hāp isab bakas pakale ka'am ellew inin. Bang amban kahandak Tuhanin, magistadi kite bi si lesson balik bang ine hinang Tuhanin supaya sultanin ngatu maluwas me' a'a Isra'elin amban lahat Misir....

Karayaw iledjiki'an kew sasangnu mikil-mikil sabab me' pina'in we' Nabi Musa dem Kitab Tawratin, pa'inne:

***“TUHAN Maniya'in kuwe' Batu Hadje [pagen duk basag],
kēmon hinangannen ga' niya' salla'ne duk bentel te'ed. Tuhan
kapangandelan iye bu ga' niya' hinangne la'at, hāp iye duk bentel.”***
(Panessa'-nessa' 32:4)

Wassalam